www.csicso.eu

# Csicsói Hírmondó

Csicsó időszakosan megjelenő ingyenes lapja IV. évfolyam 4. szám – 2016. december 23.

## *Az evangélium Lukács szerint*

*1. fejezet: Jézus születésének hírüladása.*

26A hatodik hónapban az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába 27egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. 28Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál.” 29E szavak hallatára Mária zavarba jött, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. 30Az angyal ezt mondta neki: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. 31Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. 32Nagy lesz ő és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, 33és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége.” 34Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?” 35Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. 36Íme, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, 37mert Istennél semmi sem lehetetlen.” 38Mária így válaszolt: „Íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint.” Erre az angyal eltávozott.

Mária meglátogatja Erzsébetet.

39Mária még ezekben a napokban útnak indult, és a hegyekbe sietett, Júda városába. 40Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet. 41Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömében megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. 42Nagy szóval felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse! 43Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja jön hozzám? 44Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. 45Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!”

(36-37: Keresztelő Szent János fogantatása)

*Szent István Társulati Biblia*

## Ünnep

*M.S. mester: Vizitáció – Mária látogatása Erzsébetnél, Nemzeti Galéria*

# *2016 az irgalmasság szent éve volt*

Ferenc pápa, aki megválasztása óta azt hirdeti, hogy az egyház tárja ki kapuit a rászorulók előtt, 2015. december 8-án, az irgalmasság szent évét elindítva, a Szent Péter bazilika szent kapujának a megnyitásával jelképesen megtette ezt a lépést.

Az irgalmasság rendkívüli szentéve a katolikus egyház ünnepein, 2015. december 8-án, a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén vette kezdetét a Szent Péter bazilika szent kapujának megnyitásával, és 2016. november 20-án, Krisztus Király ünnepén zárult.

A komáromi Szent András templom kapuja

Szent kapunak nevezik a négy római bazilikának (a Szent Péter, a lateráni Szent János, a Santa Maria Maggiore és az egykori római városfalakon kívüli Szent Pál bazilikának) azt az ajtaját, amelyet a katolikus egyházi hagyomány szerint csak a szentévekben nyitnak ki.

Az irgalmasság gyakorolása azonban nincs évhez kötve.

**„Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek” (Máté 5,7).**

31Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal fönséges trónján. 32Elébe gyűlnek mind a nemzetek, ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól. 33A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára. 34Aztán így szól a király a jobbján állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! 35Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. 36Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek. 37Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna? 38Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna? 39Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogathattunk volna? 40A király így felel: Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. 41

*Máté evangéliuma 25. fejezet*

Az irgalmasság szent évével egyidejűleg a 2016-os évet Szent Márton-emlékévnek nyilvánította a magyar kormány a Savariában (a mai Szombathelyen) 1700 éve, 316-ban született Tours -i Szent Márton, Magyarország egyik védőszentje emlékére és tiszteletére.

Az emlékévet november 11-én zárták Pannonhalmán, a Szent Márton bazilikában.

*Nagy Amália*

Szent Márton dóm (koronázási templom) Pozsonyban. Szent Márton és a koldus szobra, eredetileg a főoltár része, Donner alkotása 1734-ből. Szent Márton megosztja köpenyét a koldussal.

# Rejtvények

### 1. Sudoku

Helyezze el a számokat-betűket 1-től 9-ig (1-től 6-ig, A-tól F-ig) úgy, hogy minden sorban, minden oszlopban és minden vastag vonallal kijelölt területen belül minden szám-jegy (betű) csak egyszer szerepeljen.

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2 | 1 | 8 | 9 | | 7 | | | |
| 5 | | 4 | | | 6 | | | |
| | | | | 8 | 4 | | | |
| 9 | 5 | | | 7 | | | 4 | |
| | 2 | 1 | | 9 | | 6 | 7 | |
| | 3 | | | 2 | | | 5 | 1 |
| | | | 7 | 4 | | | | |
| | | | 8 | | | 3 | | 2 |
| | | | 3 | | 1 | 7 | 8 | 4 |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 3 | | | 6 | | | 9 |
| | | | | | 5 | 1 | | 4 |
| | 1 | 6 | | | | | | 2 |
| 1 | | | 6 | 9 | 3 | | | |
| | | | | | | | | |
| | | | 5 | 2 | 8 | | | 6 |
| 7 | | | | | | 5 | 9 | |
| 3 | | 4 | 7 | | | | | |
| 8 | | | 1 | | | 2 | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | 1 | 5 |
| 6 | | | | 2 | 3 |
| 3 | | | | 4 | 1 |
| 4 | 1 | | | | 2 |
| 5 | 2 | | | | 6 |
| 1 | 3 | | | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | F | | | | |
| A | | E | F | | D |
| | E | | | | A |
| B | | | | E | |
| F | | D | E | | B |
| | | | | F | |

**2.** Helyezze el a szavakat az ábrában úgy, hogy szabályos keresztrejtvény alakuljon ki. Egy szót beírtam előre. A megmaradt három szóból a vicc poénját állíthatják össze.
– *Asszonyom, meghoztam a papagáját.*
– *Ó, de kedves! De hát ez egy macska!*
– *Az. A ...*

ÍZ, JÉ, LA, LÉ, TE, TI
BEE, COL, EZT, HŐS, KÁD, VAN, VÁR
AKTA, HERE, LERÍ, LETT, LOVI, LŐRE, MARS, OKOZ, ŐRLŐ, SZÉT, TÁRS, VIZŰ
BENNE, ÉREZŐ, ÉTLAP, KACSA, KOALA, LÓERŐ, NŐSÍT, PARFÉ, TARJA, TÖBBÉ, VÉSET
ALÁEJT, ATLÉTA, BORÍZŰ, ~~JÖVŐRE~~, METEOR, ÖTHAVI, RELIEF, TACSKÓ, TERHES, TRIOLA
CSÖVEZŐ, ÉRDEKLŐ, PAPAGÁJ

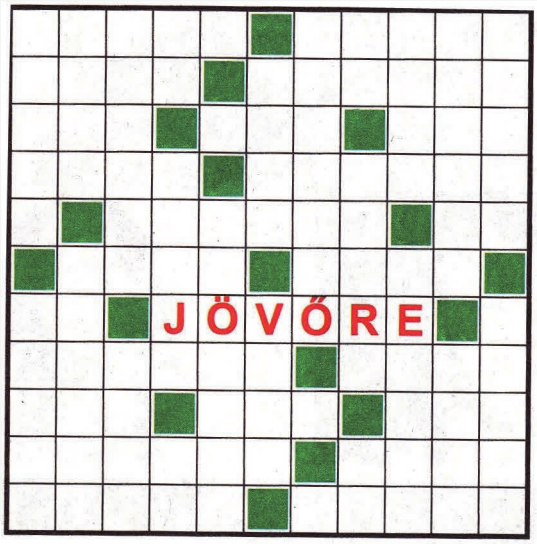


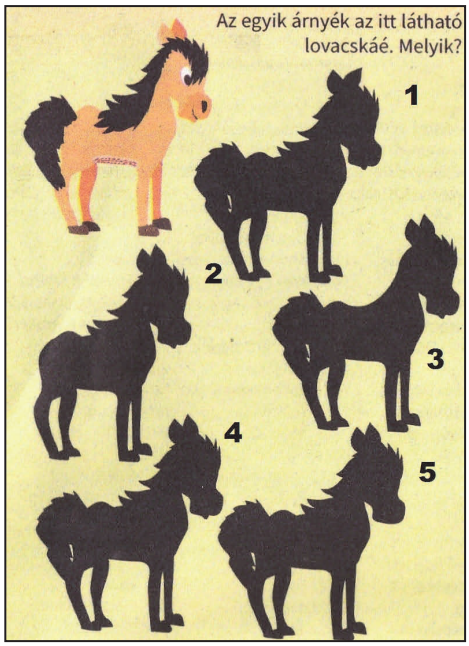


**3.** *Dani elhatározta, hogy ezentúl hétfőn, szerdán és pénteken mindig igazat mond, más napokon mindig füllenteni fog. Egyszer azt mondta: „Holnap igazat fogok mondani.” Melyik napon mondta ezt?*

### 4. Páros-páratlan

Kedves gyerekek! Ki tudja jól a matekot? Satírozzátok be az ábrában a mezőket, amelyekben páros számok találhatók. A válasz kirajzolódik a megfejtésben!

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 124 | 630 | 442 | 111 | 110 | 0 | 962 |
| 771 | 800 | 323 | 253 | 548 | 741 | 57 |
| 207 | 456 | 459 | 797 | 366 | 56 | 69 |
| 55 | 718 | 999 | 357 | 324 | 311 | 133 |
| 515 | 222 | 327 | 631 | 124 | 98 | 186 |

### 5. Árnyékkereső

*(Nagy Amália)*

# Faluközösségünk „szürke eminenciásai”: kurátorok, harangozók, kántorok *2.rész*

Szépapám (ükapám apja), Nagy Ferenc nemesi levelében (bőrkötéses, többoldalas, pecséttel ellátott okmány, amit ükanyám hagyatékában leltünk, én őrzöm, a Széchenyi levéltár restauráló műhelyében 2009-ben felújíttattuk) ezt írják az ő ükapjáról:

„nagy attyokra Istvánra a Hegedűs név azért ragadott, mert egyébb munkára alkalmatlan lévén, hegedűléssel kereste élelmét. Nemzetségök azómban mind e mellett közönségessen nem csak Hegedűsöknek, hanem inkább Nagyoknak nevezetett. ... Költ szabad királyi Komárom városában az ezer nyoltzszáz harmintz negyedik esztendei Sz. György hava nyoltzadikán kezdődve tartatott Köz Gyűlésből”. Azaz 1834. április 8-án. Nem tudjuk, szerzett vagy született betegsége volt-e. Mivel ő 1728-ban kapta nemesi levelét, lehetett akár a Rákóczi-szabadságharc hadirokkantja is. De nem tudhatjuk, ez nincs az ükunoka levelébe beleírva. Ők még Aranyoson (Csallóközaranyos akkori neve) éltek. Dédapámat özvegy édesanyja hozta magával Csicsóra, amikor másodszor is férjhez ment a szintén özvegy Marton Jánoshoz.

Nagybátyám, Nagy István (1932–2009) ötödik gyermekként született a családba, három bátyja – Imre, Géza, Károly – és nővére után. Ilonka a család nagy bánatára 19 éves korában meghalt. (A képen Nagy István. „Szépen hermónikáltál Petyuskó” – szokta apám mondani öccsének.) Amennyire elmondható egy parasztcsaládról, hogy zenekedvelő, akkor ők azok voltak. Mindenesetre láss csodát! A kilencedizigleni szépapánk eme leszármazottainak is volt hegedűje! Apámon kívül ezen a hegedűn jól vagy kevésbé jól, de mindenki játszott. Mindannyian szépen énekeltek, hárman közülük a férfikórusban (a vegyeskórusról olvashattak cikket az egyik számban). Károly bátyám a citerazenekar oszlopos tagja volt. Pista bátyámmal pedig az 1950-es évek muzsikus bandájának hegedűsei és vezetői voltak. Mind a négyen presbiterek is voltak, más-más időszakban. (Az egyház törvényei szerint testvérek, közeli rokonok nem viselhették egyszerre ezt a tisztséget.)

Kántor-egyházzenész: Az énekes szertartásokat orgonán és énekszóval vezető egyházi személy. Falunkban a kántori tisztséget az egyházi iskolák kántortanítói látták el (pl. Kapitány Gyula református és Hrotkó Sándor katolikus kántortanító), akik tanítói végzettségen kívül kántori képesítéssel is rendelkeztek. Előénekesek segítették munkájukat. Bár egyháztagjaink őket is kántornak nevezték, valójában nem voltak azok.

Pista bácsi a református templom orgonáján saját erejéből tanult meg orgonálni, de később zeneiskolát is végzett Nagymegyeren, ahol zongorázni tanult és tökéletesítette kottaolvasási ismereteit. Így lett belőle kántor. Idős korában is járt evangelizációkra, kántori találkozókra. 17 éves korától haláláig, 77 éves koráig minden istentiszteleten ő orgonált. Ebben csak ifjú korában a katonaság, öregségére pedig néha szívproblémái akadályozták meg. 2009. július 31-én, pénteken is már a vasárnapi istentiszteletre készült, amikor elvesztette eszméletét és többé nem tért magához. Vasárnap hajnalban ment el. Ekkorra azonban már volt utánpótlása, ifjú Mező András, szorgalmas, becsületes és tehetséges fiatalember.

Csicsón, a református templomban egybillentyűsoros, sípos orgona van. A sípok megszólaltatásához a levegőt lábfújtató segítségével szolgáltatták. Később a lábfújtatót motorra cserélték. A „pedálozás” nem volt olyan kaland, mint a harangozás. Gyerekeket nehezen lehetett rávenni. Pista bátyámnak Fehérváry Kálmán bácsi fújtatott legtöbbször. Domonkos Dezső is szokta Pista bácsit helyettesíteni, neki Bognár Zoltán fújtatott, de gyerekkorában Dezső, mivel érdekelte az orgonálás, maga is szokott fújtatni. Belőle zenetanár lett.

Megemlítek néhány előénekest, kántort, ahogy a faluban nevezték őket.

Reformátusok: legid. Beke Gyula (id. Beke Gyula kurátor apja), Beke Károly, Győri Istvánné Nagy Irén, Bödőkné Nagy Judit és mások.

Néhány katolikus előénekes: Szalai Antal-Tóni (kántor, orgonán játszott), Bognárné Bors Mária, Szabóné Várady Gizella, Váradyné Lakatos Erzsébet, Vargáné Ott Magdaléna, id. Magyarics Gusztáv, Specziár János, Specziár József-Bandi, Sztahó Tibor, Szalainé Kovács Mária és húgai.

*Nagy Amália, 2016. június 4.*

## *Játékosan fedezzük fel őseink életét*

A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet pályázatot hirdetett a felvidéki hagyományok megőrzése céljából. A Csicsói Gáspár Sámuel iskola és óvoda csapata is részt vesz eme megmérettetésben. Valamely nevezetes helyi személy életútját kell feldolgozni, majd a döntőben bemutatni. Ha a csapat döntőbe kerül, akkor be kell mutatni az egyik híres helyi ételt. *A csicsói csapat tagjai: felkészítő tanár: Buglos Terézia, csapattagok: Borgula Tamás, Németh Emese, Ledeczky Réka, Jančišin Brigitta, Baross Anasztázia, Győri Barbara. A csapat fantázianeve Értékőrzők.* Bárki támogathatja a csapatot. Válaszolni kell 4 kérdésre, majd a célkódra kattintva kitölteni a helyes válaszokat, kiválasztani Csicsó csapatát. Szavazatokat január 20-ig lehet leadni. Az eseményeket a www.csemadok.sk/intezet/vetelkedok alatt lehet követni. Itt találhatja meg a drukkerek kérdőíveit is. A drukkerek sorsoláson vesznek részt. Minden 100. válaszadó nyer. ***Hajrá, Csicsó!***

## *Az 1940-es évek karácsonyai*

Most karácsony közeledtével nagy vásárlási lázban vannak az emberek. Mit vegyenek gyermekeiknek, minél nagyobb és drágább legyen, minek tudnak még a mai gyermekek örülni egy rövid ideig. Gondolom, 50-60 év múlva már nem emlékeznek rá.

A mi gyerekkori karácsonyaink egyszerűek voltak, én még most is, ennyi év után is örömmel gondolok rájuk az év végi ünnepek idején.

Karácsony délután édesapám szánkózni vitt minket, jól összefagytunk, azt mondta: Megyünk haza, mert már biztos jött a Jézuska. Bizony, már ott állott a karácsonyfa az asztalon. Elénekeltük a Krisztus Jézus született éneket, és mivel édesapám és nagyanyám reformátusok voltak, tudtuk a Krisztus Urunknak áldott születését is. Körülvettük a karácsonyi asztalt. Volt rajta mákos kalács, alma, no meg finom vadkörte, amely addigra megpuhult a padláson a szénában. Meg a felejthetetlen „kűdió" (kődió), nagyanyám minden évben hozott, a lioni kertben termett. Emlékszem, nehéz volt megtörni, de annál finomabb volt.

Ez a szép emlékem 1942-ből vagy 43-ból való. Édesapám nem volt velünk, behívták katonának. Nagyanyám vitt el minket „csuszkálni" (csúszkálni). Estefelé hozott minket haza, mert a Jézuska már meghozta a karácsonyfát. Azt a karácsonyt nem felejtem el, amíg élek, nem is akarom. Nemcsak karácsonyfa állt az asztalon, hanem játékok is. Nagy örömmel énekeltük el az óvodában tanult éneket:

*„Arany ággal Jancsika, Jancsika, ne siess előre.*
*Köszöntsétek Máriát, Máriát, Jézusnak édesanyját.*
*Fújd Andris, sípodat, Jóska, furulyádat, Jancsi, dudádat. Alleluja."*
*„Fázik a kis jézus kemény hidegbe',*
*mert nincs neki ágya, csak szénás jászla.*
*Barmok közt fekszik, jászolba' nyugszik Szent Fia, Jézuska."*

Nekem a Jézuska egy szép sárga kakast piros taréjjal, a húgomnak földszínű halat nagy piros szemmel, az öcsémnek pedig piros kisvonatot hozott. Később megtudtuk, hogy édesanyám testvéröccse (Mező Imre bácsi) faragta nekünk. Még mindig él az emlékeimben, olyan nagy örömet szereztek nekünk ezek a játékok.

A következő emlékem óvodáskoromból való, ami szintén felejthetetlen. Gondolom, karácsony körül lehetett. A zárda udvarán történt, a kedvesnővérek voltak velünk. Egy szép, hosszú szőrmekabátos néni jött és csomagot hozott. Verset szavaltunk vagy énekeltünk, aztán a kedvesnővér kivezetett engem Erzsi húgommal a szép, kabátos néni elé, akinek kezet csókoltunk az ajándékcsomagért. A csomagban ruhaanyag volt. Aztán tudtam meg, hogy mi is kaptunk az anyagból, Pázmány Emma varrt belőle nekünk ruhát. Később derült ki a számunkra, hogy az a jóságos nagyasszony a kastély kegyurának, gróf Kálnoky Sándornak a felesége volt, Kálnoky Alajos gróf úrnak az édesanyja.

Kálnoky Alajos gróf úr az 1989-es rendszerváltás után visszakérte és visszakapta a családi örökségét, a csicsói kastélyt, ami akkor már nagyon rossz állapotban volt. Sok-sok munkával, nem kis erőfeszítéssel sikerült visszaállítani régi pompájába Csicsó község ékkövét. De előtte, kegyúrhoz méltón, a katolikus templomot újíttatta fel.

**Köszönjük, Gróf úr!**

*Szalai Mária, 2016. november 14.*

# *Bemutatkozott a CSIFISZ*

November első hétvégéjén a lakszakállasi kultúrotthon adott helyet a 2. Színházi Fesztiválnak, melyen az amatőr színjátszók között első alkalommal mutatkozott be a CSIFISZ. A Csicsói Fiatalok Színpada a régi kabarék hangulatát varázsolta a színpadra. Ezt a darabot már Csicsón is bemutatták, méghozzá a Gáspár Sámuel Alapiskola évzáró műsorában, igencsak nagy sikerrel. Bárány János újságíró a "Felvidék Ma" internetes oldalon a következőképpen kommentálta az előadásukat: *"A csicsói CSIFISZ Színpad fiataljai a Hófehérke és a hét törpe című rádiókabarét olvasták fel. Jó lenne látni színpadi szerepekben is ezeket a tehetséges, csillogó szemű fiatalokat."*

Ezt a rádió kabarét 1976-ban mutatták be először Agárdi Gábor, Csákányi László, Csala Zsuzsa, Bárdi György és Kern András szereplésével. A mű ma is gyakran szerepel kívánságműsorokban és az M3-on. Androvics Mihály, Androvics Zalán, Baraňovič Viktória, Beke Bernadett és Deák István nem a neves színművészek bőrébe akartak belebújni, hanem csak játékukkal próbáltak mosolyt fakasztani a nézők arcára. Amennyiben felkeltettük, fiatal barátunk az érdeklődésedet a színjátszás iránt, úgy kérlek, hogy jelentkezz hozzánk. A CSIFISZ szeretettel várja az újabb színészpalántákat!

*2016. november 25. Androvics Adrianna*

# *A reformáció emlékéve*

A protestáns világ 2017-ben ünnepli a reformáció kezdetének 500 éves jubileumát, a Kárpát-medence reformátussága emellett saját hitvalló közössége megalakulásának 450. évfordulóját is.

Luther Márton 1517-ben megjelent 95 tételével indult meg immár visszafordíthatatlanul a nyugati keresztyén egyház megújulását szolgáló vita, mely még abban az évszázadban több protestáns felekezet és számos nemzeti egyház létrejöttéhez vezetett. A reformáció mindemellett mozgatórugója volt a XVI. századi Európa legfontosabb társadalmi, politikai és kulturális változásainak is, melynek hatásai napjainkig érezhetők, kimutathatók.

A történelmi Magyarországon előbb a reformáció lutheri, majd svájci (kálvini és bullingeri) ága terjedt el. Magyar református közösségünk kialakulásában az 1567-es debreceni zsinat tekinthető mérföldkőnek, melyen a svájci (helvét) irányzatot követő protestánsok elfogadták a Második Helvét Hitvallást és a Tiszántúlon létrehozták első egyházszervezetüket. Történelmi okok folytán a magyar reformátusság ma több országban és egyháztestben, de hitvallási egységben és testvéri közösségben él egymással a Kárpát-medencében és szerte a nagyvilágban.

A reformáció nem pusztán a 16. század emléke. Mindannyiunk közös öröksége, melynek nélkülözhetetlen eleme a megújulás. A reformáció 2017-es jubileuma arra keresi a választ: milyen szerepet játszanak a reformáció értékei a mai korban? Hogyan tudunk belőlük meríteni?

*Forrás: http://reformacio.ma/*

Köszönjük mindenkinek, aki az újságunk szerkesztésében részt vett. Szeretnénk mindenkit arra buzdítani, hogy írja le gondolatait és ossza meg másokkal. Ezzel is színesítve csicsói közösségünk életét. A következő számot húsvét előtt szeretnénk megjelentetni. Kérjük, aki akár írást, akár képet akar közzétenni, **március végéig** juttassa el a szerkesztőknek. Köszönjük.

Szerkesztőbizottság: Androvics Adrianna, Mgr. Bödők Károly, Nagy Amália
Grafikai szerkesztő: Bödők Donát
ISSN 1339-5300
Číčov o.z. – Csicsó P.T.
946 19 Číčov, Dunajská 46/16, Slovakia
Elérhetőség: info@csicso.eu, www.csicso.eu

## Híradás egy kedves találkozásról

Nagy örömben volt részem, mikor Nagy Amália (Amika) felvetette, hogy a Csicsó öröksége könyvből egy példányt el kellene juttatni Hrotkó Géza bácsinak Győrbe. Felcsillant a szemem, mivel a név ismerős volt. Édesapámék sokat meséltek Hrotkó Sándorról, a kántortanítóról, aki 40 évig tanított Csicsón. Szinte biztos voltam benne, hogy Hrotkó Géza Hrotkó Sándor rokona. Amikának azonnal fel is vetettem javaslatomat, menjünk el együtt és látogassuk meg, adjuk oda neki személyesen a könyvet. 2016.11.22-én, kora délután fel is kerekedtünk. Amika, Irénke (Fél Irén) és jómagam. Géza bácsi (így kérte, hogy szólítsam) Győrben fejezte be a papi hivatást, mint kanonok. Jelenleg papi otthonban lakik Győrben, a Káptalandombon. A több mint 3 órásra nyúlt vidám találkozó során sok érdekesség derült ki. Géza bácsi Hrotkó Sándor távoli rokona, Taksonyfalván született, ahonnan az egész Hrotkó család származik. Immár betöltötte a 83. életévét. Papi hivatását már gyermekként választotta. Hrotkó Sándor fiát, Endrét (Hites Kristófot) vagy, ahogy a családban szólították, Bandit követte a Bencés rendbe. 1947-ben, miután a családját áttelepítették Magyarországra, Izsánál, a Dunán keresztül menekültek a Pannonhalmi apátságba. Felvidékre már nem tért vissza. A kommunista rendszer üldözöttje lett; 1961–63-ban börtönben is ült. Csak később, mikor enyhült a kommunista rendszer, kapott állami működési engedélyt a lelkipásztori munkára. Dadon, majd Rajkán volt plébános, a rendszerváltozás után a győri Nagyboldogasszony székesegyházban szolgált. A győri Hittudományi Főiskola tanáraként vonult nyugdíjba. Többedmagával édesanyja kíséretében fogadta őket II. János Pál pápa, amikor Győrt is felkereste, de előtte már fiatalabb korában Rómában is találkoztak. Idős korára Parkinson kórban szenved. Az utóbbi időben többször elesett. Műteni kellett a forgóját. Nehezére esik a járás. Csicsón még nem volt. Ezért meg is hívtuk őt egy látogatásra tavasszal, melyet nagy szeretettel elfogadott. Hozzátette, ha egészségi állapota engedi. Fiatalokat megszégyenítő lelkesedéssel mesélt nekünk. Egy találós kérdéssel engedett utunkra bennünket: Mi a legfontosabb dolog, hogy hosszú életünk legyen? – válasz: Az ember ne hagyja abba a levegővételt.

*Mgr. Bödők Károly*

Hrotkó Géza kanonok úr Taksonyfalva tájnyelvéről szóló írása erősítette meg elhatározásomat, hogy én is feldolgozzam falunk tájnyelvének jellegzetességeit. Munkámban az ő írása szolgált alapul. Írásomat két nyelvész is ellenőrizte: Szépe Judit docens és Maleczki József tanár úr. Köszönöm, Géza bácsi! Köszönöm tanárnő, tanár úr!

*Nagy Amália*

## *Játszunk*

*(befejezés)*

Gyerekkorunkban nagyszüleink házában volt egy klubunk. Unokatestvéreinknek, szomszéd gyerekeknek. Sok-sok év után, 2009-ben összehívtam a még élő tagokat, unokatestvéreimmel találkozót szerveztünk régi barátainknak.

Nagyszüleink meghaltak, mikor kicsik voltunk. A ház üres volt, mi, gyerekek uraltuk. A szülők csak távolról figyeltek minket. De mégsem volt semmi baj. Nem lehetett mindenki klubtag, csak aki megfelelően viselkedett. Nem ittunk alkoholt, nem dohányoztunk. Drogról nem is hallottunk. Csak a nyári szünetben működött a klub. Az idősebbek délelőtt brigádoztak. Kiállításokat rendeztünk, társasjátékoztunk, pingpongoztunk, kirándultunk. Mi ketten a húgommal – betegek, mozgássérültek – semmi hátrányban nem részesültünk. Ha kellett, társaink természetes módon segítettek. Szép emléke van mindnyájunknak erről az időszakról. Több évig tartott.

Továbbgondolkodtam valamikori klubunkról. A ház és udvar, ahol a klubunkat működtettük mi, gyerekek, a szüleim tulajdona volt. Sőt, szüleink a „hátukat tartották” értünk, meg kellett védeniük bennünket a szomszédok nemtetszésétől. Pedig nem volt baj velünk. Nem zajongtunk, nem randalíroztunk, senkiben és semmiben nem tettünk kárt. Ma beengedné valaki a gyerekeket a házába, udvarába? Gyermekkorunkban sem tette mindenki, de még akadtak helyek, ahol ezt megtették. Valljuk be, ma már nem árt a fokozott óvatosság. Ilyenné vált világunk.

Részlet József Attila *Levegőt* című verséből:

*„Az én vezérem bensőmből vezérel!*
*Emberek, nem vadak –*
*elmék vagyunk! Szívünk,*
*míg vágyat érlel,*
*nem kartoték-adat.*
*Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet,*
*jó szóval oktasd, játszani is engedd*
*szép, komoly fiadat!”*

*Nagy Amália, 2016. június 28.*

***Közlemények:***

*Dr. Bulajcsík Ferenc körzeti orvos szabadsága:*
***2016. december 27–30.***
*A kultúrház hétfőtől csütörtökig* ***14.00*** *órától* ***18.00*** *óráig tart nyitva, a könyvtár pedig ezekben az órákban* ***kedden*** *és* ***csütörtökön*** *van nyitva.*

## *Rövid történet*

Csicsó északi határa valamikor lápos, mocsaras vidék volt. Itt hömpölygött a Millér vagy Mire patak, vagyis Mély ér. A patak rászolgált nevére. Nagy esőzések idején ez a határrész tengerré vált. Ezen a területen van többek között Odolló, Böllő, Böllőköz, Bérittye (Bő rétje), Némőke, Farkasfőd (Farkasföld). A nádasokban nádi farkasok, toportyánok, újabb néven aranysakálok lakoztak. Népiesen toportyánférgek vagy -fírgek, sőt csicsóiasan topolcsányok. Ezt a régi történetet nagyszüleim, szüleim mesélték: A Farkasfődön megtámadták a toportyánfírgek az ökrös szekeret. Kifogtak egy ökröt. Azzal visszamaradtak a farkasok. Egyszer csak hazajött az ökör. Az ökör erős állat, agyonrugdalta a toportyánokat. És okos, egyedül is hazatalált. *Nagy Amália*

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2 | 1 | 8 | 9 | 3 | 7 | 4 | 6 | 5 |
| 5 | 7 | 4 | 2 | 1 | 6 | 8 | 3 | 9 |
| 3 | 6 | 9 | 5 | 8 | 4 | 1 | 2 | 7 |
| 9 | 5 | 6 | 1 | 7 | 3 | 2 | 4 | 8 |
| 8 | 2 | 1 | 4 | 9 | 5 | 6 | 7 | 3 |
| 4 | 3 | 7 | 6 | 2 | 8 | 9 | 5 | 1 |
| 1 | 8 | 3 | 7 | 4 | 2 | 5 | 9 | 6 |
| 7 | 4 | 5 | 8 | 6 | 9 | 3 | 1 | 2 |
| 6 | 9 | 2 | 3 | 5 | 1 | 7 | 8 | 4 |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 4 | 8 | 3 | 2 | 1 | 6 | 7 | 5 | 9 |
| 2 | 7 | 9 | 3 | 8 | 5 | 1 | 6 | 4 |
| 5 | 1 | 6 | 9 | 4 | 7 | 8 | 3 | 2 |
| 1 | 5 | 2 | 6 | 9 | 3 | 4 | 7 | 8 |
| 6 | 3 | 8 | 4 | 7 | 1 | 9 | 2 | 5 |
| 9 | 4 | 7 | 5 | 2 | 8 | 3 | 1 | 6 |
| 7 | 2 | 1 | 8 | 6 | 4 | 5 | 9 | 3 |
| 3 | 9 | 4 | 7 | 5 | 2 | 6 | 8 | 1 |
| 8 | 6 | 5 | 1 | 3 | 9 | 2 | 4 | 7 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 2 | 4 | 3 | 6 | 1 | 5 |
| 6 | 5 | 1 | 4 | 2 | 3 |
| 3 | 6 | 2 | 5 | 4 | 1 |
| 4 | 1 | 5 | 3 | 6 | 2 |
| 5 | 2 | 4 | 1 | 3 | 6 |
| 1 | 3 | 6 | 2 | 5 | 4 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| D | F | C | A | B | E |
| A | B | E | F | C | D |
| C | E | F | B | D | A |
| B | D | A | C | E | F |
| F | C | D | E | A | B |
| E | A | B | D | F | C |

## Megoldások

**1.** Sudoku
**2.** *Az. A* ***papagáj benne van.***
**3.** Szombaton, füllentős napon, mert szombat és az utána következő nap vasárnap is füllentős.
**4. TE** *(Megjegyzés: a nulla páros szám. Minden egész szám páros, ami 2 többszöröse. -3*2=-6, -2*2=-4, -1*2=-2, 0*2=0, 1*2=2, 2*2=4, 3*2=6, stb.)*
**5.** Árnyékkereső: ***4. kép***

## Recept

### Szalai Mariska néni hagyományosétel-receptjeiből:

Régebben sok háznál volt tehén és volt mindig tej, tejföl, túró, vaj, nem kellett az üzletbe futni, ha a főzéshez kellettek. Azért aztán sokszor készült túrós, tejfeles étel, ebéd.

Egy gyors étel, amit sokszor főztünk, amikor kevés időnk volt.

Ez a daraganci: Búzadarából készült, gyors és laktató. Egy liter vízbe sót teszünk. Amikor forrni kezd, állandó keverés mellett elegendő darát eresztünk bele és jó sűrűre főzzük. Majd lefedjük, 5-10 percet hagyjuk keményedni. Ezalatt kislábasban összetörjük a túrót, 1dl tejet 1 kanálfej zsírral felforrósítunk. Egy kis kacsasütő tepsibe főzőkanállal szaggatunk a ganciból, meghintjük a tejes-zsíros lével, erre kerül a túró a tejfellel, majd a következő sor ganci. A tetejére bőven rakunk túrót, tejfölt, a maradék tejes-zsíros lével meglocsoljuk, sütőben átforrósítjuk.

Kukoricagancit is csináltunk: 10 dkg üzletben vett kukoricakását (kukoricakásadara) kicsit beáztatunk, majd egy liter sós, forrásban levő vízben 10-20 percig állandó keverés mellett főzünk. Végül lefedjük és állni hagyjuk félre a tűztől. Ha a kása nem elég kemény a szaggatáshoz, nagyon kevés darát még főzhetünk bele. A kacsasütő tepsi alját megzsírozzuk és a kukoricagancit olvasztott zsírba mártott kanállal a tepsibe szaggatjuk, túrót, tejfölt rakunk rá, aztán jöhet a következő sor ganci. A tetejére mindig elegendő túró, tejföl, no meg zsiradék kerüljön. Sütőben megpiríthatjuk, de nem szükséges.